

Andalusien

Text och teckningar av Viking Lanje – 1953

Hästdroskan, som förde oss från stationen till huset utanför staden där vi skulle bo, hade trasig sufflett av segelduk och hästen var spattig och halt, men just så ville vi möta Andalusiens lättjefulla och vårdslösa vardagsliv. Över Guadalmedinas alltid lika uttorkade flodbädd lunkade vi under *avenidans* palmer och genom villakvarteren, där citronerna mognade och bougainvillean lyste i trädgårdarna. En folkhop tättnade hastigt när vi anlände till den lilla byn. Våra blonda kalufser väcker samma uppmärksamhet som ett negeransikte hemma.

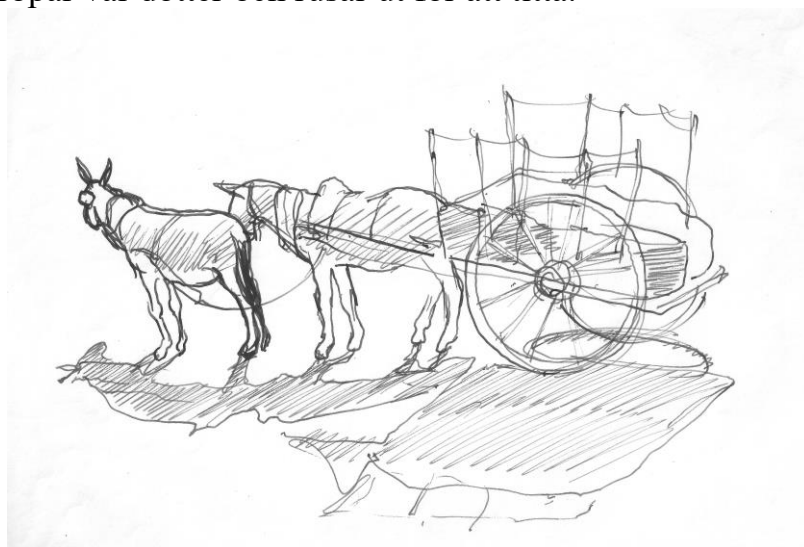
Vår terrass är som en första parkett ut mot gatans teater. Husen på andra sidan och några palmer mot ett sidengrönt Medelhav utgör dekorationerna. Ridån går upp ganska sent, ty här är t.o.m. solen lat om morgnarna.

Fiskare på nakna fötter och med sina korgar dinglande i armvecken kommer in på scenen sjungande om morgongryning och havets silver. För tre *gordas*, ca 4 öre, får en husmor förklädet fullt av blåmusslor, en affär som ger upphov till en lång dialog. Barnen snattar en handfull musslor som de genast suger i sig. En hjord av gula, röda och svarta getter väller ut ur ett prång och gatan genljuder av skällors klang och herdarnas smackande. En gumma drar i en motsträvig gris bunden i frambenet och tjudrar den vid en gräsplätt

Efterhand som solen stiger ökar den ändlösa kavalkaden av mulkärror och packåsnor. Det pinglar av bjällror och klapprar av små hovar. Små ulliga leksaksåsnor bär risknippen flera gånger större än de själva. All handel sker bland detta virrvarr av djur och hjul. Träkolshandlaren väger upp sina portioner för 20 öre kilot, bagarens kärra är full av ångande bröd och det lyser kring vårens alla grönsaker och nyplockade mandariner. En man balanserar 4-5 stolar uppstaplade på huvudet och blomsterförsäljare bär hopbuntade ringblommor som en hög, färggrann hatt. Med ett zigenarfölje kommer en kamel med en apa på ryggen. Och i denna ström av händelser kan plötsligt någon mula upphäva ett hjärtskärande skriande, som är ohyggligt och komiskt på samma gång. ”Nu kommer brandbilen”, ropar vår dotter och rusar ut för att titta.

Solhettan dröjer kvar i väggar och sten, som utstrålar värme även när skymningen faller. Men i en gränd knastrar elden i fyrfaten. Röken stiger som vita pelare upp mot en alltmer mörknande himmel och mot havet som skiftar i vinrött. Getterna kommer hem från sina beten i bergen. Under killingarnas bråkande försas de in i sin trånga gränd, räknas och försvinner i stallets dunkel. På den öppna platsen, som samtidigt är barnens lekplats och avlastningsställe för allt slags avfall, ligger en död mula. Den har stupat framför ett stenlass.

I mörka patios knittrar kastanjetterna. Barnens sånger ljuder i körer längs gatan. En pojke springer med en brinnande fackla tvärs över gatan och tänder ett bål som färgar vittrade väggar och murar i ett dramatiskt rött.

Och Rafaela dansar en *malageña* på vår terrass mot en fond av hav och röd bongainvillea. För ca 10 kronor i månaden sköter hon tvätt och alla göromål i huset. Ibland får hon arbeta tills efter midnatt och ledigheten inskränker sig till några timmar på söndagseftermiddagen. I dag har hon sjungit i den spanska radion. Vi åkte in till studion i en krängande spårvagn och befann oss plötsligt mitt bland hetsande gitarrer och lidelsefull flamencosång. Nödtorftigt ekiperade sångare från bergen sjöng med passionerad inlevelse. Rampfeber tycktes vara något okänt hos alla uppträdande.

Rafaela dansar med blommor i sitt svarta hår. Eldskenet från bålet gör scenen vild och fantastisk. Dansen är långsam men ytterst expressiv, koncentrerad, och sången mynnar ut i en lång, modulerad klagan. Ögonblicket därpå ljuder hennes pärlande skratt i den ljumma natten, ett andalusiskt skratt som man ej kan höra någon annanstans i världen... Andalusien, land av ljus och skugga!

